

## Overheidsfinanciën - Methodologie

---

<b>1. INLEIDING.....</b>	<b>2</b>
<b>2. DE DEELSTAATOVERHEID EN DE LOKALE BESTUREN .....</b>	<b>4</b>
2.1 DEELSTAATOVERHEID (MET UITZONDERING VAN SOCIALE ZEKERHEID) (S.1312).....	5
A. <i>Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i> .....	6
B. <i>De gemeenschapscommissies</i> .....	7
2.2 LOKALE BESTUREN (MET UITZONDERING VAN SOCIALE ZEKERHEID) (S.1313) .....	8
A. <i>De Brusselse lokale besturen</i> .....	8
<b>3. DE STATISTIEKEN BETREFFENDE DE OVERHEIDSFINANCIËN .....</b>	<b>10</b>
3.1 DE NIET-FINANCIËLE REKENINGEN VAN DE OPENBARE BESTUREN.....	10
A. <i>Ontvangsten van de openbare besturen</i> .....	11
B. <i>Uitgaven van de openbare besturen</i> .....	12
C. <i>Financieringssaldo van de overheid</i> .....	14
3.2 DE BRUTOSCHULD.....	14
A. <i>De geconsolideerde brutoschuld</i> .....	14
B. <i>Bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld van België</i> .....	15

## 1. INLEIDING

Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) stelt de statistieken betreffende de overheidsfinanciën op overeenkomstig de Europese normen en publiceert die statistieken op de website van de Nationale Bank van België (NBB). Het INR stelt de statistieken betreffende de overheidsfinanciën op op basis van de begrotingsrekeningen van een welbepaald geheel van openbare entiteiten met als doel een globale kijk te verwerven betreffende de financiën van de openbare besturen.

Om over te gaan van gegevens van de begrotingsboekhouding naar macro-economische statistieken dienen er correcties te worden aangebracht op het niveau van:

- de definitie van de sector van de openbare besturen;
- het ogenblik van boeking van de transacties;
- de classificatie van de financiële transacties;
- de eliminatie van bepaalde intra-sectorale<sup>1</sup> transacties.

Deze statistieken betreffende de overheidsfinanciën worden opgesteld op basis van twee methodologische referenties:

### 1. Het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR2010)

Het systeem ESR2010 legt op Europees niveau de nationale boekhoudregels vast die moeten worden gevolgd om de economische activiteiten van de lidstaten van de Europese Unie op coherente, betrouwbare en vergelijkbare wijze kwantitatief te beschrijven. Om de door Eurostat opgelegde normen in acht te nemen, dienen de statistieken betreffende de overheidsfinanciën van de lidstaten te beantwoorden aan het ESR2010. Dit systeem creëert een bijzonder kader voor de financiën van de openbare besturen, daar hun bevoegdheden, beweegredenen en functies verschillen van die van de andere sectoren van de nationale economie.

Het systeem ESR2010 laat toe de ontvangsten, de uitgaven, het financieringssaldo en de geconsolideerde schuld van de lidstaten vast te stellen. Tevens bakent het de consolidatieperimeter af die in aanmerking moet worden genomen voor elke subsector van de lidstaat.

### 2. Classificatie van overheidsfuncties (COFOG)

De COFOG wordt opgesteld door de OESO en wordt gepubliceerd door de Verenigde Naties. Deze code vormt de referentie voor de classificatie van overheidsfuncties. De leden van de

---

<sup>1</sup> Intra-sectorale transacties zijn transacties die worden gemaakt tussen twee instellingen van dezelfde institutionele sector van de economie.

Europese Unie en de OESO moeten deze code toepassen wanneer ze de financiële rekeningen van de openbare besturen opstellen.

De COFOG laat toe de overheidsuitgaven op te splitsen op basis van hun functie teneinde het doel van de uitgaven van de openbare besturen vast te stellen en te helpen de doelstellingen van het overheidsbeleid te verwezenlijken.

## 2. DE DEELSTAATOVERHEID EN DE LOKALE BESTUREN

ESR2010 aggregeert de activiteiten van soortgelijke agenten, entiteiten en instellingen met het oog op de analyse van de macro-economische interacties die plaatshebben binnen de economie. De agenten, entiteiten en instellingen die overeenkomsten vertonen in hun voornaamste economische gedragingen, hun economische functie of hun economische doelstellingen worden dus gegroepeerd in **institutionele sectoren**.

Volgens het ESR2010 is de nationale economie onderverdeeld in 5 institutionele sectoren tussen dewelke er een wisselwerking bestaat en die bovendien interageren met de rest van de wereld (S.2). Deze sectoren zijn de volgende:

S.11: Niet-financiële vennootschappen

S.12: Financiële instellingen

S.13: Overheid

S.14: Huishoudens

S.15: Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZW's)

De statistieken betreffende de overheidsfinanciën die worden verspreid op de website van het BISA, hebben betrekking op de sector S.13 (overheid) en meer bepaald op die welke bevoegd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

### Overheid (S.13)

Definitie: "de sector overheid (S.13) bestaat uit alle institutionele eenheden

- die niet-marktproducenten zijn waarvan de output voor individueel of collectief verbruik is bestemd, en
- die worden gefinancierd uit verplichte betalingen door eenheden die tot andere sectoren behoren

en institutionele eenheden die zich in hoofdzaak bezighouden met de herverdeling van het nationale inkomen en vermogen."<sup>2</sup>

Om deel uit te maken van de sector overheid moet de eenheid voldoen aan drie criteria:

(1) De eenheid is een **institutionele eenheid**: de eenheid is **autonoom** in de uitoefening van haar hoofdfunctie en mag een volledige boekhouding voeren.

(2) De eenheid wordt **gecontroleerd door een eenheid van de openbare besturen**: bijvoorbeeld een openbaar bestuur dat de meerderheid van de stemmen van de eenheid bezit, haar directiecomité controleert of de controle heeft over de benoeming van haar personeel.

---

<sup>2</sup>Europese Commissie (2013), *Europees systeem van rekeningen – ESR2010*.

(3) De eenheid behoort tot de **niet-marktsector**: de eenheid verkoopt goederen en diensten gratis of tegen economisch niet-significante prijzen.

De sector van de overheid omvat dus, enerzijds, alle eenheden van de overheid en, anderzijds, alle instellingen zonder winstoogmerk en niet-marktproducenten die onder de controle staan van een eenheid van de openbare besturen.

Deze institutionele sector is onderverdeeld in vier subsectoren die de institutionele eenheden samenbrengen wier economische gedrag vergelijkbaar is:

S.1311: Centrale overheid (met uitzondering van sociale zekerheid)

S.1312: Deelstaatoverheid (met uitzondering van sociale zekerheid)

S.1313: Lagere overheid (met uitzondering van sociale zekerheid)

S.1314: Socialezekerheidsfondsen

De statistieken betreffende de overheidsfinanciën die het BISA op zijn website publiceert, hebben betrekking op de sector S.1312 deelstaatoverheden, meer bepaald die welke bevoegd zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

## 2.1 Deelstaatoverheid (met uitzondering van sociale zekerheid) (S.1312)

Definitie: “deze subsector omvat de overheden die, als afzonderlijke institutionele eenheden, bepaalde bestuursfuncties uitoefenen, met uitzondering van de wettelijke-sociale-verkeringsinstellingen van de deelstaatoverheden, op een lager niveau<sup>3</sup> dan dat van de centrale overheid en op een hoger niveau dan dat van de lokale openbare institutionele eenheden.”<sup>4</sup>

Op Belgisch niveau heeft deze subsector betrekking op **de Gemeenschappen en Gewesten** en is hij als volgt samengesteld:

- de Vlaamse Gemeenschap<sup>5</sup>;
- de Franse Gemeenschap en de Duitstalige gemeenschap;
- het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;

---

<sup>3</sup> Deze definitie is een standaarddefinitie van de Europese Commissie die een hiërarchie tussen verschillende administraties markeert. Op Belgisch niveau staan de federale staat en de gemeenschappen en gewesten op gelijke voet.

<sup>4</sup> Europese Commissie (2013), Europees systeem van rekeningen – ESR2010.

<sup>5</sup> Aan Vlaamse kant beheert één enkele entiteit, i.e. de Vlaamse Gemeenschap, zowel de gewestelijke als de gemeenschapsmateries.

- niet ingedeelde interregionale eenheden.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de drie bevoegde gemeenschapscommissies in het Brussels Gewest worden hierna nader beschreven.

#### A. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- **Samenstelling**

In het kader van ESR2010 behoort het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot de subsector van de deelstaatoverheden in de sector overheid.

Het gewest omvat enerzijds de diensten van de regering (Gewestelijke Overheidsdienst Brussel) en anderzijds de geconsolideerde autonome bestuursinstellingen.

- De Gewestelijke Overheidsdienst Brussel is het voornaamste instrument waarover de Brusselse regering beschikt om haar beleid ten uitvoer te leggen. De GOB telt zes besturen: Brussel Gewestelijke Coördinatie, Brussel Economie en Werkgelegenheid, Brussel Financiën & Begroting, Brussel Huisvesting, Brussel Mobiliteit en Brussel Plaatselijke Besturen.
- De autonome bestuursinstellingen zijn instellingen die rechtspersoonlijkheid bezitten en werden opgericht krachtens een ordonnantie, (een decreet of een wet). Deze instellingen maken geen deel uit van de overheid, maar dragen bij tot de werking van de regering onder dewelke ze ressorteren. Ze worden verdeeld in twee categorieën: de instellingen van de eerste categorie staan onder het rechtstreeks gezag van de regering, in tegenstelling met die van de tweede categorie.

Sinds de overgang naar ESR2010 omvat de consolidatieperimeter van het Brussels gewest een zestigtal instellingen die worden gerangschikt in de sector van de deelstaatoverheden. De lijst van de betrokken publieke eenheden werd vastgesteld op basis van de economische overwegingen die zijn gedefinieerd in het ESR2010. Deze lijst<sup>6</sup> wordt gepubliceerd door het INR en kan worden geraadpleegd via de volgende link:

<https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>

- **Bevoegdheden**

Het is belangrijk om de bevoegdheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op te sommen met als doel een beter beeld te krijgen van de omvang van de verschillende posten van zijn begroting.

---

<sup>6</sup> Om enkel de ca. zestig openbare eenheden te zien die behoren tot de Brusselse consolidatieperimeter, volstaat het om kolom D "Sector" en kolom E "Political Controls" te filteren en 1312 en BHG te selecteren.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest oefent zijn bevoegdheden uit in de volgende domeinen:

- Economie en huisvesting
- Werkgelegenheid
- Landbouw
- Openbare werken
- Energie
- Vervoer (met uitzondering van de NMBS)
- Leefmilieu en waterbeheer
- Ruimtelijke ordening en stedenbouw
- Natuurbehoud
- Krediet
- Buitenlandse handel
- Voogdij over de provincies, de gemeenschappen en de intercommunales
- Internationale betrekkingen
- Wetenschappelijk onderzoek

Sinds de 6<sup>de</sup> staatshervorming in 2014 werden er bijkomende bevoegdheden overgeheveld van de federale overheid en de sociale zekerheid naar de gefedereerde entiteiten. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaat het meer bepaald om een bevoegdheidsoverdracht op het vlak van werkgelegenheid (bv. de verminderingen van bepaalde socialezekerheidsbijdragen) en een grotere fiscale autonomie als gevolg van de invoering van de gewestelijke opcentiemen. Deze hervorming had belangrijke gevolgen voor de begroting van de verschillende entiteiten alsook voor hun bijdrage tot de totale uitgaven van de openbare besturen.

## B. De gemeenschapscommissies

In het kader van ESR2010 behoren de gemeenschapscommissies tot de subsector van de deelstaatoverheden (S.1312) in de sector overheid (S.13). De drie gemeenschapscommissies werden in 1989 opgericht om een deel van de bevoegdheden van de gemeenschappen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uit te oefenen. Deze commissies zijn voornamelijk bevoegd ten aanzien van instellingen (bv. de OCMW's en de ziekenhuizen) en niet rechtstreeks ten aanzien van personen:

- De Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) is bevoegd jegens de instellingen die exclusief tot de Franse Gemeenschap behoren
- De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) is bevoegd jegens de instellingen die exclusief tot de Vlaamse Gemeenschap behoren
- De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) is bevoegd jegens de instellingen die niet exclusief tot een van beide gemeenschappen behoren

De door deze gefedereerde entiteiten beheerde bevoegdheden hebben voornamelijk betrekking op cultuur, onderwijs, kleine kinderen en op de persoonsgebonden materies in verband met gezondheidszorg en de bijstand aan personen.

Sinds de 6<sup>de</sup> staatshervorming werden de bevoegdheden van de GGC uitgebreid, meer bepaald tot de kinderbijslag, de geboortepremies en sommige domeinen van de gezondheidszorg.

Net zoals voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kan de consolidatieperimeter van de Gemeenschapscommissies worden geraadpleegd op de INR-website via de volgende link:

<https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>

## 2.2 Lokale besturen (met uitzondering van sociale zekerheid) (S.1313)

Definitie : « deze subsector omvat alle overheden waarvan de bevoegdheid zich alleen uitstrekt over een lokaal onderdeel van het economisch gebied, met uitzondering van de wettelijke sociale verzekeringsinstellingen van de lokale overheden »<sup>7</sup>.

Op Belgisch niveau bestaat deze subsector uit:

- de Brusselse lokale besturen;
- de Vlaamse lokale besturen;
- de Duitstalige lokale besturen;
- de Waalse lokale besturen;
- de niet-verdeelde lokale besturen.

### A. De Brusselse lokale besturen

In het kader van het ESR 2010 behoren de Brusselse lokale besturen tot de subsector van de lokale besturen (S.1313) in de sector overheid (S.13).

Deze omvatten:

- de 19 Brusselse gemeenten;
- de 19 Brusselse openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's);
- de 6 Brusselse politiezones;
- de IRIS ziekenhuizen;
- andere entiteiten die bij de openbare sector worden ingedeeld zoals de vele gemeentelijke regieën en vzw's en ook de intercommunales.

De consolidatieperimeter van de Brusselse lokale besturen kan worden geraadpleegd op de INR-website via de volgende link:

<https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>

De lokale besturen die bevoegd zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zijn openbare instellingen die een belangrijke rol vervullen in het leven van de Brusselaars door

---

<sup>7</sup> Europese Commissie (2013), Europees Systeem van Rekeningen - ESR 2010.



beleidsmaatregelen te treffen op het vlak van sociale bijstand, gezondheid, afvalophaling, veiligheid, beheer van de gemeentewegen, energie...

### 3. DE STATISTIEKEN BETREFFENDE DE OVERHEIDSFINANCIËN

De statistieken betreffende de overheidsfinanciën worden opgemaakt overeenkomstig het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR2010).

Ze omvatten enerzijds de financiële en niet-financiële rekeningen van de openbare besturen en anderzijds de brutoschuld en kasmiddelen.

- **De niet-financiële rekeningen** registreren de samenstelling van de ontvangsten en uitgaven van de openbare besturen. Ook het saldo van de ontvangsten en uitgaven wordt berekend en vormt het financieringsvermogen of de financieringsbehoefte van de openbare besturen, naargelang het saldo positief of negatief is.
- **De financiële rekeningen** van hun kant zijn de weergave van alle tegoeden, verbintenissen, schuldvorderingen en schulden van de openbare besturen alsook van de middelen die zij aanwenden om ze aan te gaan/ te verwerven. Aldus laten ze toe te beoordelen hoe de openbare besturen hun overschot beleggen of hun tekort financieren.

Voor de overheden bevoegd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn echter alleen de gegevens betreffende de niet-financiële rekeningen beschikbaar op de website van de NBB.

- Het deel betreffende de **brutoschuld** en de kasmiddelen bevat meer bepaald gegevens over de geconsolideerde brutoschuld van de openbare besturen en over hun bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld van België.

#### 3.1 De niet-financiële rekeningen van de openbare besturen

Overeenkomstig ESR2010 worden de transacties geboekt op **basis van de vastgestelde rechten**, in tegenstelling met de boeking op kasbasis.

De boekhouding op basis van de vastgestelde rechten registreert de stromen wanneer de economische activiteit wordt gecreëerd, bewerkt, geruild, overgedragen of wanneer ze uitdooft.

Een recht wordt vastgesteld wanneer de volgende voorwaarden zijn vervuld:

1. Het bedrag wordt op exacte wijze vastgesteld;
2. De identiteit van de schuldenaar of schuldeiser kan worden vastgesteld;
3. De verplichting om te betalen bestaat;
4. Het bestuur is in het bezit van een verantwoordingsstuk.

We nemen als voorbeeld een dienstprestatie waarvoor het contract in september 2017 wordt gesloten voor een bedrag van € 10 000 en die voldoet aan de hierboven opgesomde voorwaarden. De betaling wordt dan weer verricht in 2 schijven van € 5 000: de eerste in oktober

2017 en de tweede in maart 2018. Op basis van de vastgestelde rechten wordt het bedrag van € 10 000 volledig geboekt in de begroting van 2017, terwijl het – op kasbasis – voor de helft wordt geboekt in de begroting van 2017 en voor de andere helft in de begroting van 2018.

Om echter het tijdstip van de economische transactie zo goed mogelijk weer te geven, bestaat er enige flexibiliteit wat betreft het principe van boeking op basis van vastgestelde rechten.

Sommige belastingen, zoals de personenbelasting (PB), worden geboekt op het ogenblik van inkohiering van de rollen, waarmee men zo dicht mogelijk in de buurt komt van het tijdstip waarop de rechten worden vastgesteld.

Daar de fiscale en parafiscale ontvangsten de weergave moeten zijn van de werkelijk geïnde bedragen, ten minste op middellange termijn, werden bovendien twee methoden weerhouden om deze ontvangsten te boeken:

- Op basis van de vastgestelde rechten, gecorrigeerd met een raming van de verschuldigde ontvangsten die men nooit zal ontvangen;
- Op "getransactionaliseerde kasbasis", waarvoor de geïnde bedragen worden toegewezen aan de onderliggende periode van economische bedrijvigheid.

#### A. Ontvangsten van de openbare besturen

De ontvangsten van de openbare besturen vertegenwoordigen het geheel van de middelen die tot hun beschikking worden gesteld om het overheidsbeleid uit te voeren.

Ze worden opgesplitst volgens aard en economische transactie, overeenkomstig het ESR2010. Ze zijn als volgt samengesteld:

- **Fiscale en parafiscale ontvangsten** die verwijzen naar de belastingen van de huishoudens en de bedrijven. Ze omvatten de directe belastingen (bv. de personen- of vennootschapsbelasting), de indirecte belastingen (bv. de registratierechten of de onroerende voorheffing), de kapitaalbelastingen (bv. de successierechten) evenals de werkelijke sociale premies.
- **Niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten** die voornamelijk de middelen vertegenwoordigen die de openbare besturen verwerven als economische agenten. Ze omvatten de toegekende sociale premies, de inkomsten uit vermogen, de lopende verkopen van geproduceerde goederen en diensten evenals de lopende overdrachten en de kapitaaloverdrachten afkomstig van de andere sectoren.

NB: de werkelijke sociale premies zijn de betalingen door de huishoudens en hun werkgevers aan de wettelijke-sociale-verzekeringstellingen en aan de privéinstellingen, terwijl de toegekende sociale premies, die worden geboekt ten laste van de werkgevers, rechtstreeks door die werkgevers worden betaald aan hun (voormalige) loontrekkenden.

- **Overdrachten van fiscale ontvangsten afkomstig van de andere openbare besturen:** het gaat om de overdrachten van fiscale ontvangsten van de centrale overheid aan de andere openbare besturen, via bepaalde reserves die worden aangelegd en dus niet op basis van een specifieke belasting.

**NB:** wanneer het totaal of een welbepaald deel van een belasting door de centrale overheid wordt geïnd voor rekening van een ander bestuur, wordt deze ontvangst rechtstreeks geboekt in de overeenstemmende middelenrekening van het bestuur dat gemachtigd is om de betrokken belasting te innen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de gewestelijke opcentiemen op de personenbelasting die door de federale overheid worden geïnd maar rechtstreeks worden geboekt bij de fiscale ontvangsten van de gewesten.

- **Overige lopende overdrachten en kapitaaloverdrachten afkomstig van de andere openbare besturen:** dit zijn de overdrachten, met uitzondering van fiscale ontvangsten, tussen de verschillende subsectoren van de overheid.

Op te merken valt dat de overdrachten tussen de verschillende subsectoren van de overheid verdwijnen wanneer de geconsolideerde rekening van alle openbare besturen wordt samengesteld.

## B. Uitgaven van de openbare besturen

De uitgaven van de openbare besturen zijn de uitgaven die zij verrichten in het kader van de uitvoering van hun beleid.

De door het INR gepubliceerde uitgaven worden opgesplitst zowel per economische transactie, overeenkomstig het ESR2010, als per functie, overeenkomstig de COFOG.

- **Opsplitsing van de uitgaven per economische transactie**

De opsplitsing van de uitgaven naar hun economische natuur focust op het voorwerp van de uitgave. Dit is noodzakelijk om de overheidsuitgaven op internationaal niveau met elkaar te kunnen vergelijken.

De uitgaven worden opgesplitst in drie categorieën:

- **De lopende uitgaven met uitsluiting van de rentelasten**, die omvatten:
  - (1) De lopende uitgaven voor de openbare goederen en diensten: de bezoldigingen van de werknemers, het intermediair verbruik en de betaalde belastingen alsook de sociale uitkeringen;
  - (2) De overdrachten van inkomsten bestemd voor de andere sectoren: de subsidies en de lopende overdrachten naar de huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens (IZW's), naar de bedrijven en naar de rest van de wereld;
  - (3) De overdrachten van inkomsten binnen de openbare sector: de subsidies en de lopende overdrachten naar de andere openbare besturen.

- **De rentelasten** die de op de overheidsschuld te betalen rente vertegenwoordigen;
- **De kapitaaluitgaven**, die omvatten:
  - (1) De bruto-investeringen in vaste activa: dit zijn netto-aankopen van vaste activa, zowel lichamelijk (bv. terreinen en gebouwen) als onlichamelijk (bv. software en O&O-octrooien). De betrokken vaste activa zijn bestemd om te worden gebruikt in het kader van het productieproces gedurende meer dan één jaar. De investeringen in vaste activa zijn “bruto”, daar er geen rekening wordt gehouden met de slijtage van het kapitaal; integendeel, dat kapitaal wordt gewaardeerd tegen de nieuwprijs;
  - (2) De overige netto-aankopen van niet-financiële activa: het gaat om de “aankopen min de overdrachten van activa” die niet beantwoorden aan de criteria om te worden beschouwd als bruto-investeringen in vaste activa;
  - (3) De overdrachten in kapitaal naar de andere sectoren en binnen de sector overheid zelf.

#### OPMERKING OVER INTRA-SECTORALE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

De overige lopende overdrachten, de kapitaaloverdrachten (anders dan de kapitaalbelastingen) en de rentelasten die door een openbaar bestuur aan een ander worden gestort, worden niet opgenomen in de geconsolideerde rekeningen van het geheel van alle overheden. De andere uitgaven die overeenstemmen met een ontvangst voor een ander openbaar bestuur worden, op hun beurt, wel in de geconsolideerde rekening opgenomen. Om de feitelijke overheidsconsumptie te beoordelen, is het inderdaad belangrijk om deze zowel bij de uitgaven als bij de ontvangsten op te nemen. Deze gegevens zullen echter geen invloed hebben op het financieringssaldo van de overheid.

- **Opsplitsing van de uitgaven volgens functie**

De opsplitsing van de uitgaven volgens functie verdeelt de overheidsuitgaven op basis van de functies en taken die ze vervullen. De opsplitsing van de uitgaven volgens functie laat toe het doel van de overheidsuitgaven te bepalen en te helpen bij het verwezenlijken van de doelstellingen van het overheidsbeleid.

We tellen 10 functies:

- (1) De algemene diensten van de overheid
- (2) Landsverdediging
- (3) Openbare orde en veiligheid
- (4) Economische zaken
- (5) Milieubescherming
- (6) Huisvesting en collectieve voorzieningen
- (7) Gezondheid
- (8) Vrijtijdsbesteding, cultuur en eredienst
- (9) Onderwijs
- (10) Sociale bescherming

Deze functies worden op hun beurt verdeeld in subgroepen die een nog meer gedetailleerde indeling van de overheidsfuncties bieden.

NB: tot op heden heeft de NBB op haar website nog geen statistieken gepubliceerd over de opsplitsing van de uitgaven volgens functie van de Brusselse lokale besturen.

### C. Financieringssaldo van de overheid

Het financieringssaldo is een concept van stromen met betrekking tot de transacties van creatie, bewerking en verduistering van een economische waarde in de loop van een kalenderjaar.

Overeenkomstig het ESR2010 komt het financieringssaldo van de overheid overeen met het overschot (+) of het tekort (-) van de overheid. In overeenstemming met de regels zoals vastgesteld in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie mag het overheidstekort van een lidstaat niet groter zijn dan 3 % van het bbp. Dit is een van de twee criteria waaraan moet worden voldaan om te voldoen aan de begrotingsdiscipline van de Europese Unie.

Het financieringssaldo van een overheid komt overeen met het verschil tussen de ontvangsten en de uitgaven van de betrokken overheid. Een batig saldo is de weergave van het financieringsvermogen van de overheid, terwijl een negatief saldo de financieringsbehoefte van die overheid vertegenwoordigt.

Het totaal van alle financieringssaldi van de subsectoren van de institutionele sector overheid is gelijk aan het totale financieringssaldo van de openbare besturen. Zo dit laatste positief is, stemt het overeen met het bedrag waarover de openbare besturen beschikken om andere sectoren te financieren. Is het negatief, dan gaat het om het bedrag dat ze van andere sectoren moeten lenen.

## 3.2 De brutoschuld

### A. De geconsolideerde brutoschuld

In het kader van de door de Europese Unie vastgestelde procedure van buitensporig tekort stemt de geconsolideerde brutoschuld overeen met de overheidsschuld. De overheidsschuld is een zogenaamd “stockconcept” dat de Staat heeft uitgegeven of gegarandeerd; het gaat om de opeenstapeling van overheidstekorten.

In overeenstemming met de regels zoals vastgesteld in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zou de geconsolideerde brutoschuld niet groter mogen zijn dan 60 % van het bbp. Dit tweede criterium voor begrotingsdiscipline werd door de Europese Unie ingevoerd omdat een te hoog percentage van de overheidsschuld ten opzichte van het bbp bedreigt het vermogen van de staat om zijn schuld af te lossen.

De geconsolideerde brutoschuld van een institutionele entiteit komt overeen met het totaal van haar verbintenissen, uitgedrukt in nominale waarde<sup>8</sup>, ten aanzien van de andere entiteiten van de sector van de openbare besturen en van de andere sectoren. Die schuld bestaat uit contanten (of liquiditeiten) en deposito's, schuldvorderingen, kredieten en lopende handelskredieten op het einde van het jaar.

#### B. Bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld van België

De bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld van België komt overeen met de geconsolideerde brutoschuld, verminderd met de financiële activa die de entiteit bezit ten aanzien van de andere entiteiten van de subsector (intra-sectorale consolidatie) en van de andere subsectoren van de overheid (intersectorale consolidatie). Een voorbeeld van intra-sectorale consolidatie is de verwijdering van een vordering van de Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die overeenkomt met een schuld van de Vlaamse Gemeenschap. Een voorbeeld van intersectorale consolidatie is de verwijdering van een vordering van de Brussels Hoofdstedelijk Gewest die overeenkomt met een schuld van de gemeente van Elsene.

NB: tot op heden heeft de NBB op haar website nog geen statistieken over de bijdrage van de Brusselse lokale besturen tot de geconsolideerde brutoschuld van België gepubliceerd.

---

<sup>8</sup> De nominale waarde overeenkomt met de waarde geschat op lopende prijzen. De vergelijking van de brutoschuld tussen twee perioden zal dus door de inflatie beïnvloed worden.

## REFERENTIES

Bayenet, Benoît (2016-2017), *Enseignement - Finances publiques 1*. En ligne  
<http://www.bayenet.be/pages/ecopub1Cours.htm>

Belgium.be, *De bevoegdheden van de gewesten*. Online  
[https://www.belgium.be/nl/over\\_belgie/overheid/gewesten/bevoegdheden](https://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/gewesten/bevoegdheden)

Europese Commissie (2011), *Manual on sources and methods for the compilation of COFOG Statistics*. Online  
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5917333/KS-RA-11-013-EN.PDF>

Europese Commissie (2013), *Europees systeem van rekeningen – ESR 2010*. Online  
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925793/KS-02-13-269-FR.PDF/cfd0cb42-e51a-47ce-85da-1fbf1de5c86c>

Eurostat, *Formation brute de capital fixe par type d'actif (AN\_F6) – variation en pourcentage Q/Q-1*. Online  
<https://data.europa.eu/euodp/fr/data/dataset/OIRnxSSIroqgjTTGfcmFaq>

Federatie Wallonië-Brussel, *Les Commissions communautaires*. Online  
<http://www.federation-wallonie-bruxelles.be/index.php?id=120>

Instituut voor de Nationale Rekeningen, *Nationale en regionale rekeningen*. Online  
<https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>

Nationale Bank van België, *Overheidsfinanciën: Algemeen*. Online  
<https://www.nbb.be/nl/statistieken/overheidsfinancien/algemeen>

Nationale Bank van België, Modart C. (2014), *Le SEC 2010 et les comptes des administrations publiques*. Online  
<http://www.nbbmuseum.be/wp-content/uploads/2014/10/f/presentations/Le%20SEC%202010%20et%20les%20comptes%20des%20administrations%20publiques.pdf>

Nationale Bank van België (2016), *Methodologische wijzigingen*. Online  
[https://www.nbb.be/doc/dq/f\\_method/m\\_nfdbmod15.pdf](https://www.nbb.be/doc/dq/f_method/m_nfdbmod15.pdf)

Rekenhof (2005), *Informatief document inzake de ESR-methodologie*.

Rekenhof (2017), *Ontwerpordonnanties houdende aanpassing van de begrotingen voor het begrotingsjaar 2017 en van de begrotingen voor het begrotingsjaar 2018 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*. Online  
<https://www.ccrek.be/FR/Publications/Fiche.html?id=fb379ca7-0078-49c7-864b-37a942f2921b>